

Naslovnica knjige J. Bindelmannsa *Povijest umjetnosti staroga vijeka*, Dresden, 1764.

A great problem is the lack of space that makes it necessary to critically evaluate the part of the holdings that is not used for professional and scholarly work and is incompatible with the Museum's profile. The complete inventory of the Museum has been entered into the computer system and is maintained alongside with the classic inventory books.

IZ POVIJESTI KNJIŽNICE HRVATSKOGA PRIRODOSLOVNOG MUZEJA

Darija Čaleta

Hrvatski prirodoslovni muzej

Zagreb

Razdoblje od 1868. do 1986.

Ključnu ulogu u formiranju i postavljanju temelja svim današnjim zbirkama i odjelskim knjižnicama koje se nalaze u sastavu Središnje knjižnice Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja imao je mladi prirodoslovac Spiridon (Špiro) Brusina (Zadar 11. prosinca 1845. – Zagreb 21. svibnja 1908.). Povratkom sa školovanja u Beču 1868. imenovan je pristavom Prirodopisnog (Naravoslovnog) odjela Narodnog muzeja od strane Jugoslaven-ske akademije, koja je tada upravljala Muzejom. Naime, iz ondašnjega Narodnog muzeja koji je osnovan 1846. sa željom da bude sabiralište sveukupnoga hrvatskoga nacionalnog blaga iznikla su tri današnja muzeja: Hrvatski prirodoslovni muzej, Hrvatski povijesni muzej i Hrvatski arheološki muzej. Iz neobjavljenog rukopisa za koji se pretpostavlja da datira iz 1898. godine, a koji je zajedno s ostalom, vrlo bogatom, Spiridionovom pisanom ostavštinom pohranjen u Arhivu HAZU-a, doznajemo pojedinosti o najstarijoj povijesti muzeja i same knjižnice:

“... predane Ljubiću (Š. Ljubić koji je uz Brusinu imenovan pristavom Narodnog muzeja – op. a.) sve starine i biblioteka, meni pak sve prirodopisne zbirke i herbarium, dali smo se odmah na posao te negdje između 20. i 28. siječnja 1868. godine prenešene su pod našim nadzorom sve arheološke i prirodopisne zbirke iz 'Narodnog doma' u novouređenu zgradu starog kazališta sadanje Demetrove ulice, gdje je već Akademija, razizemlje lijevo od ulaza, imala svoju prvobitnu kancelariju”(1). Brusina je zoološko-botaničku zbirku i geološko-minerološku zbirku Naravoslovnog odjela smjestio na drugi kat zgrade u Demetrovoj 1, a prvi kat je ustupljen arheološkim zbirkama. O potrebi osnivanja muzejske knjižnice u navedenom rukopisu piše:

“Muzeja nema i ne može biti bez stručne knjižnice. Čudo ne čuvano kod nas je i zato trebalo borbe. Odlučujući naime faktori – dakako krivo upućeni – htjeli su, da se svaka knjiga ima čuvati u nar. biblioteci. Mi smo se i zato borili, ali s početka samo radi načela, jer i onako nije bilo od stručne literature ni traga ni glasa. – Ljubić i ja zamolismo akademiju za dozvolu da zavirimo u tu narodnu biblioteku, koja je bila spravljena i pristupna u 'Narod-

nom domu'. Rad nam to dozvoliše, a mi prekopal i pretražili, al' knjige za naše svrhe ni za lijek. A što je bilo zooloških knjiga 1868. god.? Upravo dvije i po'; t.j. djelo starog Brehm-a: "Handbuch der Naturgeschichte aller Vögel Deutschlands. Ilmmneau 1831' sa 47 kolor. tablica 8°. Ovu je knjigu Vukotino- vić kupio za muzej 13. veljače 1858. za 16 for. i 40. Djelo je ovo kako je ornitolozima poznato – veoma relativne vrijednosti, upravo samo historijske vrijednosti za ornitologiju, a i za našu biblioteku, pošto je to prva nabavljena knjiga...".

Brusina dalje navodi:

"Druga je knjiga bila izvrsni priručnik ptica Europe Dr. Antoina Friča, našeg začasnog člana; al' od te je knjige tek manji dio, tj. ono što je bilo izašlo do 1868. god. Treće je napokon ikonografija kopnenih i slatkovodnih mekušaca Evrope od glasovitog Rossmässler-a, u tri knjige. Ovo je djelo nabavio pok. Sabljar, a nijesam mogao doznati, da li je to učinio na račun muzeja, ili je to bilo njegovo privatno dobro. Ljubić i ja molili smo akademiju neka nam dakle pribave neke najnužnije knjige jer da inače ne znamo što da radimo. Akademija spremno se obratila predstavkom na kr. vladu koja je dopustila prvu pripomoć za stručnu biblioteku u iznosu od 800 forinti... Za arheološke knjige izdano je najviše, a ja sam samo mogao naručiti Cuvier – ovo djelo 'Assements fossiles'; Lamarckova 'Histoire naturelle des animaux

sans verterbes', drugo Deshayesovo i Milne-Edvardsovo izdanje itd... Borili se za stručnu biblioteku kao lavovi, a da nijesam imao ono malo mojih knjiga morao bi zdvajati"(6).

Uočljivo je da je Brusina stupivši na dužnost u Muzeju odmah uvidio nedostatak stručne prirodoslovne knjižnice i sve teškoće u radu koje iz toga proizilaze. U svojim ranijim bilješkama navodi da se zbog nedostataka stručne literature prijeko potrebne za determinaciju materijala prikupljenog u Muzeju trebalo putovati u Beč, Trst i Veneciju. U Veneciji posjećuje Giovanna Domenica Narda, liječnika i prirodoslovca. Pregledava njegovu zbirku i bogatu medicinsko-prirodoslovnu knjižnicu od 7000 svezaka koja je sadržavala sustavno prikupljena djela o Jadranskome moru i raspituje se o mogućnosti njezina otkupa za zagrebački muzej. Posjetivši tršćanski Prirodoslovni muzej, primjećuje da je po materijalu daleko iza zagrebačkoga, ali da posjeduje knjižnicu kakvu Muzej u Zagrebu nikad neće imati. Putujući po Dalmaciji, obilazi u Splitu dr. Francesca Lanzu, liječnika, arheologa i prirodoslovca, i razgleda njegovu prirodoslovnu zbirku i knjižnicu te predlaže njezin otkup. Na njegov prijedlog Jugoslavenska akademija otkupljuje knjižnicu dr. Lanze kao i prirodoslovnu zbirku. Knjižnica i zbirka preuzete su 1875. godine. Zbirka je pohranjena u Narodnome muzeju, a knjižnica u Sveučilišnoj biblioteci, s tim da su odvojene knjige za rad u prirodoslovnom i arheološkom odjelu Narodnog muzeja i predane u Muzej (6).

Brusina je prvi među hrvatskim prirodoslovcima shvatio važnost znanstvenih informacija, važnost razmjene znanstvenih informacija kao i opasnost od izoliranosti koje su često žrtva mali narodi. Naime, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti koncem šezdesetih godina 19. stoljeća svoje knjige i časopise tiskala je isključivo na hrvatskom jeziku. Stoga je Brusina 1885. godine okupio sve ondašnje prirodoslovce unutar novoosnovanoga Hrvatskog naravoslovnog društva i dao inicijativu za pokretanje posebnog časopisa za prirodne znanosti. Prvi broj "Glasnika Hrvatskog naravoslovnog društva" izišao je 1886. godine. Časopis je objavljivao članke na hrvatskom, francuskom, talijanskom, njemačkom, engleskom i latinskom; razmjenom za "Glasnik" (godine 1947. mijenja ime u "Glasnik biološke sekcije", a od 1972. godine izlazi pod imenom "Periodicum biologorum") i ostala izdanja Hrvatskog naravoslovnog (kasnije prirodoslovnog) društva u Hrvatsku je stiglo mnoštvo raznih časopisa i knjiga iz cijelog svijeta (2). U svom rukopisu iz 1898. godine Brusina navodi:

"Lijepi sam broj knjiga dobio na dar i od zavoda i od privatnika, al najviše vrijedi što sam dobrotom, u svoje vrijeme intendanta c. kr. prirodopisnih dvorskih muzeja, Dr. Hochstetter-a, dobio sam na dar djelo 'Novarre' o ekspediciji oko svijeta; vrijedno oko 450 maraka. Prijatelj Collett pomogao mi je doći do izdanja norveške sjeverno-atlantske ekspedicije u vrijednosti od 280 maraka. Uz pomoć prijatelja Skarpe-a, Fullarton-a i dr. engleska je vlada, na

Portret Spiridona Brusine
djelo V. Bukovca, 1895. god.

Knjižnica i čitaonica Hrvatskoga prirodoslovnoga muzeja

temelju preporuke Kr. društva (engleske akademije), poklonila primjerak nenatkriljene ekspedicije Challenger-a u 44 knjige i u vrijednosti od preko 1000 maraka. To je djelo najveći dragulj svih naših biblioteka. Bez njega nije danas moguće proučavanje morske faune. Pošto je 6 knjiga bilo sasvim rasprodano, to sam se žurio da ih nabavim. Bilo je mnogo posla, dok su mi ih pribavili antikvari iz Londona, Pariza i Berlina. Zanimljivo je znati, da je od 31 knjige s parobrodom utopilo se u more do 300 egzemplara. Blizu stotinu egzemplara je spašeno, dok blizu 200 sasvim propalo. Uslijed toga ima od Challenger-ove ekspedicije samo 400 potpunih egzemplara. I naš je potpun; uspjelo mi je nabaviti i sasvim dobro sačuvanu 31. knjigu, koja je takođe oteta moru, kako se to može vidjeti. Predaleko bih pošao, da ovdje nabrajam sve rijetke zoološke knjige naše biblioteke. Dovoljno će biti, ako ću spomenuti samo potpunu seriju Folin-ovih 'Les Fonds de la Mer' od 1867 do 1883 god. izašlo je 81 svezka u 4 knjige, nit je ova dovršena. Ima 67 tablica u 8°. Uvjeren sam kako nijedna knjižnica Austro-ugarske ne će se moći hvaliti da ima ovu malu, ali veoma vrijednu seriju. Ma da je i biblioteka nar. zoološkog muzeja po svoj prilici najbolje sustavno sastavljena stručna knjižnica Hrvatske i Slavonije, a valjda ukupnog slavenskog juga, zato neka nitko ne misli da je tko zna kako velika i dovoljno opskrbljena. Pustivši s vida mnogobrojne nama nužne samostal-

ne knjige, neka bude slobodno ovdje navesti samo neke časopise i ine periodične publikacije koje su neobhodno nužne svakom istraživaocu, a nema ih nijedna biblioteka u Zagrebu. Evo na pr. zoološki odjel od:

'Annales des sciences naturelles' od 1834 do 1895 god. zapada 3000 maraka;

'Archives de zoologie expérimentale et générale' od 1872 do 1895 god., 900 maraka;

Leuckart-Chun-ova 'Bibliotheca zoologica' od 1888 do 1896 god., 680 maraka;

'Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie' od 1848 do 1896 god., 3200 maraka;

'Transaction of the Zoological Society of London' od 1835 do 1896., 1600 maraka;

'Proceedings of the Zoological Society' od 1830 do 1896 god., preko 2000 maraka;

'Annales de la Société entomologique de France' od 1832 do 1896 god. preko 1300 maraka itd., itd.

Kako je Pilar od mene preuzeo, bez ikakve službene predaju, mineralošku, geognostičku i paleontološku zbirku predao sam mu također pripadajuće knjige. Među ovima vrijedno je spomena klasično djelo utemeljitelja paleontologije – Cuvier-a (Prirodopisni odjel Narodnog muzeja podijelio se 1870. godine u dvije

sekcije-odjela: sekciju za zoologiju, geologiju i botaniku, koju vodi Brusina i sekciju za mineralogiju i geologiju koju vodi Pilar koje će se tijekom vremena izdiferencirati u Minerološko-geološki muzej iz kojeg će 1893. nastati Geološko-paleontološki muzej i Mineraloško-petrografski muzej s pripadajućim knjižnicama). Osnutkom sveučilišta i imenovanjem odličnog stručnjaka Dr. B. Jiruša za profesora botanike, otpala je ova od muzeja i od kojih i onako preopterećenih leđa. Novomu sam sudrugu predao herbarium flore hrvatske, flore Jadranskog mora te historijski herbarium kanonika Hosta. Pošto pak prof. Jiruš nije htio imati brigu oko botaničke knjižnice, to sam koncem 1876. godine predao kr. sveučilišnom knjižničaru sva botanička djela, t.j. 47 na broju u 120 knjiga. Bilo je tu još malo ali sama izabrana djela na pr. De Caudelle-ov 'Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis'; Hallier 'Deutschlands Flora', Katschy 'Die Eichen Europas und des Orients'; Lamarca i De Caudolle-a 'Flore Francaise', Sturm 'Deutschlands Flora' itd. – Osim toga djela o našoj kopненоj flori, kao što su: Visiani-eva 'Flora Dalmatica', Visiani i Pančić 'Plantae Serbicae', Waldstein i Kitaubel 'Descriptiones et icones plantarum vavirorum Hungariae' itd. Napokon djela za floru Jadranskog mora, kojima sam se želio baviti, pošto sam muzeju ustupio zbirku od blizu 28 000 preparovanih primjeraka najviše iz zadarske okolice; među ovima: Kützig 'Phycologia generalis', Rabenhorst 'Flora Europaea' algarum aquaedulcis et submarine', Zanardini 'Iconographia phycologica adriatica' itd. Upravo zato, da pripomognemo našim stručnim knjižnicama, da pribavimo osobito prirodopisne i arheološke periodičke publikacije i časopise, što ih nemaju, a i ne mogu imati, a kamoli da bi ih mogle nabavljati ni sveučilišna ni akademska biblioteka, pomislili smo i radili oko izdavanja muzejskog organa, a kad to nije išlo organa arheološkog i prirodopisnog društva. Znali smo, da ćemo zamjenom naših časopisa dobivati veliko mnoštvo sličnih publikacija u zamjenu... danas ima muzej još uvijek dakako čednu, ali izabranu zoološku biblioteku od 1800 djela u 3748 svezaka i 200 svesčica u vrijednosti od blizu 70 000 kruna" (6).

Dakle, za vrijeme Brusinina muzejskog djelovanja za knjižnicu su pribavljena najstarija i najvrednija izdanja iz 17. i 18. stoljeća kao što su:

Ulyssis Aldorvandi, 1638.: De piscibus libri V. et de cetis lib. unus bononiae, p. 732. Apud. Nicolaum Thebaldinum. Bononiae.

Nicolai Gualtieri, 1742.: Index testarum conchyliorum quae in museo N. Gualtieri... (tabvlis CX). Ex typographia Caietani Albizzini. Florentiae.

Caroli Linné, 1749.: Amoenitates Academicae: Dissertationes variae physicae, medicae, botanicae antehac seorsim editae nunc collectae et auctae cum tabulis aenis Vol. 1, p. 563 et pl. XVI. Holmiae et Lipsiae. Upsala.

Johann Ellis, 1767.: Versuch einer Natur-Geschichte der Corall-Arten und anderer dergleichen Mer-Cörper... p. 168 mit 46 Kupfer-Tafeln. Bei Gabriel Nicolaus Kafre. Nürnberg.

Ignatus A. Born, 1780.: Testacea musei caesarei Vindobonensis, p. 442. Sumptibus Joannis Pauli Kraus, Vindobonae (3).

Nijedan kasniji Brusinin nasljednik nije s takvim uspjehom i žarom obogaćivao fundus muzejske knjižnice, niti vodio tako iscrpnu evidenciju o knjigama i časopisima. Stoga se o povijesti knjižnice nakon Brusinina umirovljenja 1901. ne može tako opširno pisati. Godine 1901. na mjesto ravnatelja Narodnog zoološkog muzeja postavljen je August Langhoffer. Također je naslijedio Brusinu na mjestu predsjednika Zoologičko-zootomičkog zavoda i preuzeo brigu o knjižnici (5). U razdoblju od 1914. do 1924. brigu o knjižnici uz ostale muzejske poslove, vodi srednjoškolski profesor Antun Malčević (7). U inventarnoj knjizi za 1928. godinu za datum 31. 12. A. Langhoffer (umirovljen 1927. godine) navodi:

"Prema tome je stanje čitave knjižnice na 31. decembra 1928.: 5838 tekućih brojeva u 9901 komada i to sve zajedno časopisa, djela i separata. S time je zaključeno godišnje inventarisanje, te se od 1. 1. 1929. knjiga vodi dalje u novom inventaru." Za razdoblje od 1930. do 1952. godine podataka o tome tko je vodio knjižnicu, na žalost, nemamo, ali su inventarne knjige uredno vodene. Od 1952. do 1958. godine knjižničar ove knjižnice je bila Andela Matonićkin (7). Od 1958. do 1989. godine knjižnicu je vrlo predano vodila bibliotekarka Vesna Ilijanić, diplomirani biolog. Osim bibliotekarskih poslova kao kustosa dužila je zbirku mekušaca. U ovom periodu u knjižnicu je pristiglo nekoliko stotina naslova knjiga, uglavnom ključeva nužnih za determinaciju i temeljnih izdanja suvremene biološke znanosti. Početkom sedamdesetih godina, na inicijativu gđe Ilijanić i kustosa entomologa B. Gjurašina, Hrvatski narodni zoološki muzej je kao institucija članica Unije bioloških naučnih društava Jugoslavije na raspolaganje dobio određen broj primjeraka časopisa koje je Unija izdavala. To su bili časopisi ACTA ENTOMOLOGICA JUGOSLAVICA, koji je pod ovim nazivom počeo izlaziti 1971. godine; BIOSISTEMATIKA, koja je izlazila od 1975.; EKOLOGIJA, čiji je prvi volumen izdan 1966. godine, i ICHTHYOLOGIA iz 1969. Putem razmjene za navedene časopise knjižnica je dobivala stotinjak naslova časopisa iz čitavog svijeta koji će predstavljati temelj današnje razmjene.

Razdoblje od 1986. godine do danas

Godine 1986. dolazi do sjedinjenja tri dotad samostojna prirodoslovna muzeja: Hrvatskoga narodnog zoološkog muzeja, Geološko-paleontološkog i Mineraloško-petrografskog muzeja u Hrvatski prirodoslovni muzej. Svrha ovog ujedinjenja bila je stvoriti uvjete za uspješniji rad, oblikovati jedan snažan nacional-

ni muzej koji bi, stručnošću osoblja i primjerenošću opreme bio kadar odgovoriti novim izazovima vremena (2). Istodobno se unutar Muzeja osniva botanički odjel. Knjižnice pojedinih odjela integriraju se u središnju knjižnicu, iako brigu o njima sve do 1989. nastavljaju voditi kustosi koji su ih i do tada vodili. Raspadom Jugoslavije i krvavim ratom kao posljedicom tog raspada prekida se suradnja sa Srbijom, čime Muzej gubi materijale za razmjenu časopisa. Istodobno se gase meki hrvatski i slovenski časopisi (npr. ACTA CARSOLOGICA, KRŠ JUGOSLAVIJE, PRIRODOSLOVNA ISTRAŽIVANJA...), čime se znatno smanjuje prostor za obavljanje stručnih i znanstvenih radova hrvatskih prirodoslovaca.

Iz navedenih razloga, Muzej godine 1992. počinje izdavati časopis "Natura Croatica". Časopis je pokrenut s namjerom da se u njemu objavljuju stručni i znanstveni radovi koji bi bili rezultatu svestranih prirodoslovnih istraživanja prirode Hrvatske, dakle radovi iz područja zoologije, botanike, geologije, paleontologije, mineralogije, ekologije. U obliku posebnih suplemenata izlazila bi "Flora Croatica" i "Fauna Croatica". Prvi volumen "Nature Croatica" izišao je u jednom svesku 1992. godine; volumen 2 (1993.) i volumen 3 (1994.) izišao je u dva broja. Od volumena 4 (1995.) "Natura Croatica" izlazi četiri puta godišnje. Radovi se objavljuju na engleskom jeziku, a recenziraju ih domaći i inozemni recenzenti. Tijekom svoga izlaženja "Natura Croatica" pobudila je zamjetnu pažnju domaće i svjetske prirodoslovne javnosti, o čemu svjedoči činjenica da zamjenom za nju u Muzej trenutno pristiže 220 naslova časopisa.

S obzirom na obradu monografske knjižnične građe knjižnica ima autorski i mjesni katalog knjiga klasičnog tipa i katalog periodičkih publikacija. Kako cjelovita revizija knjižnice nikad nije provedena, a sama knjižnica je u razdoblju od 1989. godine (od umirovljenja V. Ilijanić) do polovice 1995. godine nestručno vođena, teško je govoriti o brojčanom stanju knjižnog fonda. Pretpostavlja se da knjižnica danas ima oko 30.000 svezaka, dok monografska knjižnična građa ima oko 13.100 naslova. Monografska građa obrađuje se u računalnom programu za biblioteke ISIS, a periodičke publikacije u programu SAND+.

Središnja knjižnica Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja je od srpnja 1997. godine uključena u projekt "Sustav znanstvenih informacija – tematski podsustav Prirodoslovlje" koji financira Ministarstvo znanosti Republike Hrvatske. Osnovni su ciljevi projekta pružanje podrške znanstvenim istraživanjima i nastavnom radu na prirodoslovnim fakultetima i institucijama u cijeloj Hrvatskoj. Ostvarivanjem zadanih ciljeva automatiziralo bi se knjižnično poslovanje i stvorila baza podataka o građi u knjižnicama uključenima u projekt. Sredeni sustav znanstvenih informacija iz područja prirodoslovlja omogućio bi brži protok informacija i njihovu racionalniju upotrebu, te dostupnost domaćim i inozemnim korisnicima putem CARnet-a i Interneta.

Popis literature:

1. Balabanić, J. (1988.): Brusina prirodoslovac (1845-1908): k 80. obljetnici njegove smrti, HPM, Zagreb, str. 101.
2. Balabanić, J. (1993.): Prirodna znanost u istraživanjima, pothvatima i idejama prirodoslovca Spiridona Brusine, Hrvatski prirodoslovci 2, Leksikografski zavod, 187-201, Zagreb.
3. Balabanić, J. (1997.): Katalog izložbe Natura + Cultura, Muzejski prirodoslovni predmet – pokretno kulturno dobro: izložba o 150. obljetnici hrvatskoga Narodnog muzeja u Zagrebu, HPM, 17-18, Zagreb.
4. Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske br. 5, 1993., Zagreb.
5. Juretić, N. (1996.): 120 godina nastave prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu PMF, 209-294, Zagreb.
6. Kratožil, M. (1981.): Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Hrvatsko bibliotekarsko društvo 1977-78, god. XXIII., 69-74., Zagreb.
7. Matonićkin, L. (1974.): Spomenica 100 godina znanstvenog i nastavnog rada iz zoologije na sveučilištu u Zagrebu; Hrvatski narodni zoološki muzej od osnutka do danas, Zoologijski zavod PMF-a Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatski narodni zoološki muzej, Zagreb, 245 str.

Summary:

From the history of the library of the Croatian Natural History Museum

A key part in the formation of a natural history library was played by the young naturalist Spiridon Brusina after he was appointed as the assessor of the Natural History Department in 1868.

He was one of the first Croatian naturalists that understood the importance of the exchange of scientific information and the danger of isolation facing small nations.

In 1885 he led the initiative among naturalists for the publication of a journal for natural sciences "Glasnik Hrvatskoga narovoslovnoga društva" (The Journal of the Croatian Natural History Society), which is since 1972 published as "Periodicum biologorum".

During Brusina's tenure at the Museum, the library acquired its oldest and most valuable books from the 17th and 18th century. None of his successors worked with the same enthusiasm, so that we cannot say much about the activities of the library after 1901, while between 1930 and 1952 there is no record of who was in charge of the library, but the inventory books were kept properly during this period.

Additions to the holdings were made through purchase, exchange and donations.

In 1992 the Museum began publishing the periodical "Natura Croatica".

In view of the fact that a complete revision of the holdings was never carried out, it is difficult to say how many volumes it holds, but it is estimated that it holds some 30,000 books, while the monograph holdings contain some 13,000 titles.

The monograph holdings are being processed using computers, and the library has since 1997 taken part in the project "The system of scientific information – thematic subsystem Natural Science". The aim of this project is to provide support to scientific research and teaching at natural science faculties and institutions in the whole country.

KNJIŽNICA DOMA MARINA DRŽIĆA

Ivana Jašić

*Dubrovački muzeji – Dom Marina Držića
Dubrovnik*

Knjižnica Doma Marina Držića, memorijalnog centra za proučavanje kazališnih znanosti, utemeljena je usporedo s osnivanjem matične organizacije, 1989. godine. Knjižnica je utemeljena u svrhu širenja osnovne djelatnosti memorijalnog muzeja, s namjerom da on preraste u istraživačko-dokumentacijski centar.

Osnovni fond ove knjižnice čini periodika, vezana uz hrvatsku dramsku baštinu i mediteransku dramsku tradiciju općenito. Od 143 periodička izdanja najznačajniji su svesci časopisa "Dubrovnik", "Mogućnosti", "Forum", "Most", "Prolog", "Novi prolog", te u posljednje vrijeme izdanja časopisa za izvedbene umjetnosti "Frakcija". Najstariji primjerci ovih časopisa datiraju od 50-ih godina naovamo.

Osim što ima periodička izdanja, knjižnica je obogaćena brojnim publikacijama koje dokumentiraju izložbene aktivnosti na ovim prostorima, vezane uz prezentaciju hrvatske kulturne baštine. U ovakva izdanja ubrajaju se 22 različita naslova koji dokumentiraju 59. svjetski P.E.N. kongres u Dubrovniku, održan 1993. godine, te razne publikacije kazališnih kuća, muzejskih i knjižničnih ustanova, te raznih kulturnih centara koje su pristizale u Dom Marina Držića. Knjižni fond sadržava 78 naslova, najvećim dijelom s područja kazališne znanosti i teatrologije, što je osnovno područje koje bi ova priručna knjižnica trebala pokrivati. Ovaj knjižni fond sastavljen je od različitih donacija, domaćih i stranih, od kojih se ističu donacija Britanskog savjeta za kulturne veze u Zagrebu, autorske donacije znanstvenih suradnika s Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, te donacija različitih izdanja Matice hrvatske – ogranak Dubrovnik. Ove donacije pristigle su u Dom Marina Držića tijekom 1997. i 1998., a sadržavaju ponajviše teatrološke priručnike i rječnike kazališnih termina te ostala stručna izdanja.

Posebnu knjižničnu zbirku Doma Marina Držića sačinjava zbirka prijevoda Držićeva djela na različite svjetske jezike. Ova je zbirka izložena u izložbenim prostorima Doma Marina Držića, u okviru izložbe "Držić na stranim jezicima", uz popratni katalog izložbe. Kao novina u sastavu ove priručne knjižnice godine 1997. osnovana je videoteka Doma Marina Držića, koja ima 10 različitih naslova, što amaterskih a što prikupljenih i presnimljenih izvedbi Držićeva djela u Hrvatskoj i u svijetu, uz pojedine dokumentarne filmove o pokladnim običajima i drugim